

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer, t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453-ik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivántató példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetvény fölvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Kinevezések; válasz a nyílt levélre a centralisatio ügyében, Madách-írméltó végei lapszemelvény; Bácsbodrog és Borsod megyék közgyűlései; pesti, takarékpénztári közgyűlés, pótlék a szerémmegyei közgyűléshez debreczeni hírek; a bárs megyei fiókegyesület alakító gyűlése; budapesti napló.)

Portugália. (A cortes összehívata; pártok aggodalma a hirtl. miniszterium leléptén; Coburg hg. gyöngékedése.)

Spanyolország. (d. Enrique infans nyilatkozata a királyi házassági ügyében; a kormány szerződése St. Ferdinando bankkal; d. Enrique újabb megiszteltetése; választéllirati vita a senatusban.)

Anglia. (Victoria válasza a londoni és dublini küldötségekhez; O'Connell újévi beszéde a repeal gyűléshez; statusjövendelmek és kiadások összehasonlítása; benyújtott vasutervek száma; szélviharok által okozott vesztéség.)

Olaszország. (Miklós csár névnapjának ünneplése Palermoiban; a csár ajándékai Nápolyban.)

Értesítő.

Magyar- és Erdélyország

Ő es. 's ap. kir. felsége f. január 12-kei kegy. leirata következtében kálfaludi Lipthay Andrást, az eszterg. székesfőkapitán kanonokát és a pesti középponti papnevelő-intézet igazgatóját, ugy szinte Samuel Alajos Pest belvárosi plébánus és esperest, továbbá Alagovich László szakolczai plébánust ezimzetes apátokká kinevezni; a Béklik József székesi püspök által Andujár János nagyprépostnak püspöki helyetteseül választatását helybenhagyni, egyszersmind őt püspöki ezimzel diszesíteni méltóztatott.

A. m. m. kir. udv. kincstár a zólyomi bányakincstári uradalomnál megürült kasznári állomásra Szaitl Antal kir. bánya-kincstári lipesi uradalombeli kasznárt alkalmazá.

Válasz a nyílt levélre a centralisatio ügyében. (folytatás.)

3or Az ellenórség. Vannak a végrehajtásnak fontosabb ágai, melyeket nem megye kezel 's ezek az országos jövendelmek 's kiadások, vállalatok, iskola, és igazságszolgáltatási ügyek, 's a t. Ezek ellenőre tehát a megye, lássuk miként? ovásokkal, felírásokkal, mik mit sem használván, a törvénytelen tény K. ur állítása daczára sem akadályoztatik meg. Nem marad tehát más hátra, mint sérelemhez folyamodni csakugyan országgyűlésre. A séreleu a két táblán sem megyen át, vagy resolútióra híjában vár; miért is adna ezt a kormány, mi öszszeköttetésben van az országgyűléssel? — Be nagy ellenórség! vagy azt mondják, igen ám, de a jogot ovásokkal fentartá a nemzet 's ha erőhöz vagy kedvező körülmények közzé jó, kivija magának. — Ezt úgy is teszi, ha soha ovást nem tett is, az erős nemzeté minden, illy ovás ködfátyolkép gyanánt mutat alkotványt!

Centralisatióval, a miniszter többségét vesztí, ha hűtlenkedik, és megbukott. — Olly egyszerű azon írott törvény végrehajta, 's valóban ollyak tárgyai, hogy felelős kezeléstől remegnünk nem lehet. Vajjon mit tehetne a minister, mi nem saját lételét kockáztatná? Felfogatva az alkotványt kényuraságot alapítva? Ha ez a mellett, hogy pénzt és katonacserőt csak a nemzetől nyerhet, hogy minden tárczát más egyed kezel, lehetséges lenne is, nem lehetséges é, 's még inkább most is, a megyék ovása, felírása, sérelme mellett, mik mint figyelmet sem érdemlő dongások annak fülében, ki illy coup d'état-ra határozott? És minden esetre félhetőbb olly kormánynál, mely magában a nemzet szellemétől független hatalmat képez, mint mely annak többségén basirozva, attól kapja életét; valóban illyennél nem képzelnünk esetet, melyben feledve, hogy a hon fia, érdekét elszakaszthassa honától, ezt csak éléskamrának tekintve. — Ezek csak értelem-nélküli nagy szavak, vagy úgy érti azt K. ur, hogy a budget öszveget eltegye és számot adni ne akarjon? Ekkor közönséges rabló lenne 's a tőle független bíróságtól veendi ítéletét. — Ez úgy hiszszük mind több a felelőség mistificatiójánál.

Ezekkel világosan megmutattuk úgy hiszem, hogy a centralisatio eszméje nem dogma, de igen is életkérdés; mely a nemzeti élet minden üterét dagasztja, az egyetemes hon erét, 's így egyes polgárok befolyását a törvényhozásban és ellenórségben nemesak nem fogyaszta, de jeteremesen növeli, a végrehajta pedig csak elméleti 's czélszerűbb forrására vezetí vissza. Végre a közjólét, rend és szabadság biztosítására szolgál.

'S így mi nem vagyunk hűlen polgáral a hazának, mert az alkotványt elméleti értelemben nem akarjuk felfogatni, sőt épen, mert erősbet akarunk, sikereseb eszközöket keresünk az alkalmatlanok helyébe. És hogy ezt békésen és

zavaratlanul tehesük, a jelen állapotot, mely e tehetést biztosítja nekünk, utolsó lehelletünkig romlásul védeni polgári kötelességünk, nem is fogunk fölőtte alkudni soha másért mint erősbébbért. —

De K. ur értekezésének második része e három télt foglalja magában:

1ör Ha a megye hibáji kijavíthatók,

2ör Ha mellettök kormányzati egység létezhetik,

3ör Ha felelős kormány lehet:

Mi végett rombolnánk le egy már létező alkotványt egy létesítendőért, ha mindjárt az jó is, midőn a létesítés is könnyebb. —

És e tétéleknek a fenmondottak után is fejet kell hajtannunk, ha azok ugy oldatnak meg, hogy a megye a centralisatióknak minden általunk kimutatott előnyeit pótlandja. — Lássuk pontonkint.

A megye hibáji kijavíthatók. Itt K. ur a megye minden hibájának okául az időt valja; neki nagy megelégtülésére, mert azokat legkönnyebben hiszi kijavíthatóknak; nekünk nagy aggodalmunkra, mert meggyőződésünk, hogy minden más hiba könnyebben javítható, mint az, melyet az idő fejte ki. Ez kétféleképen történhetik: vagy az institútió megmaradt első tisztaságában, de az idő rohan 's igényeit többé nem tölthet be. Példaul az első királyok szóval tett igazságszolgáltatásai, az utazó országbírák, mind megannyi jó és megfelelő institútiók valának, még is, maradtak volna is bár meg eredeti tisztaságukban, a hazát sokszor véstől mentő banderialis rendszerrel együtt; ki akarná újra most alkalmazni azokat? — Az idő fejőkre nőtt. — Vagy az institútió minden külső befolyás nélkül csupan önkéblébből fejt ki hibákat 's ezek is javíthatlanok, mert legbensőbb létében lették csirájokat. Példaul a' velencei közállomány; a római hanyatló birodalom; a középkori hierarchia 's a t. Mind bennök volt a csira, melynek olly rémitően kelle később kifejlennie. —

Maradt bár tehát a megye az, mi keletkeztekor volt, mint K. ur értekezése első részében mondja, a megye már első genesisében ellenőri hatalmat gyakorolván. Vagy esett legyen csak idővel roppant hibába, mint a második részben mondatik. Mihez mi csak azt tesszük, hogy azzá is csak idő jártával lett, a mi hibáji már elméletileg gyógyíthatlanok. — De hisz K. ur fölőttéle az ellenkezőt megmutatni hogyan felel meg ígérétének? —

Előhoz néhány hibát u. m.: aristocraticus színt, a tisztviselők tulsúlyát, választási kihágásokat, a beligazgatás áldozatul estét politikai czéloeszkáknak. — Ezeknél, ugyan lényegeseb híjányok is vannak, de melyekről meg vagyunk győződve, hogy K. ur ugy megfejtendi mind ezeket, ha eszébe jőnek. — Ő tudniillik mindenkire egyenkint elmondja: „Ezt könnyű lesz megorvosolni“ — „ki merne kételkedni az emberi eszen“ és ezzel megfejté a' esomót. Mi csak K. ur saját szavait tesszük ide, hogy mind ezt nem elég csak himni, de be is kell bizonyítani. — Kövessük tovább.

Mege mellettök kormányi egység léte s í t h e t ő. Itt először is, midőn már lapokat írt ellene, a P. H. centralisatiójának értelmét feszegeti 's vádakát hoz ellene, de már ezek magok helyén mind előjöttek 's így térjünk tisztán a dologra. Fő hiba ugymond K. az, hogy nincsen jus scriptum completumunk 's hogy a felsőbb hatalom vagy tágabbra vagy szorosabbra ereszté. E hiánykon segítvén 's a megyék coordináltatván, bizonyos határidőt tűzzünk ki, mely alatt minden végzés fölterjesztessék a kormánynak. A kormány pedig szinte szabott idő alatt a törvényteleneket cassálja 's a megye mint collectív hatóság számolni tartozzék a kárról, mely a cassatio figyelembe nem vétele után származik. — A rendszeres codex hiánya minden esetre nagy; de ha elveszszük, hogy a két felhozott kormányminta közül a nemzet részire kedvező codex csak az első számú szerinti alatt lehet józanon reménylhető, ismét csak a centralisatio áll előtünk codexet ígérve, mert ez felel meg az első szám alatti kormányminitának. — A számtalan sikertelen kísérlet jelen formák között is bizonyítja szavunkat. — Ha továbbá úgy áll, hogy a felsőbb hatalom csakugyan tágabbra és szűkebbre bocsáthatja a megyét, ugy a megye csak e felsőbb hatalom játékszere, csak egér, melyet a macska el-elbocsát, hogy ismét megragadjja. Ugy a megyének ez olly organicus hibája, mely egész becsét lerontja. — Nagy hiba az is, hogy a megyék coordinálva nincsenek. De ismét kérdem: reménylhető é ez is? ki coordináljon? A megyék képviselői önmagokat? a felső tábla ellen, és a kormány nélkül! —

Más, ha egy képviselt nemzet szól, melynek szavában már a kormány szava is ben foglaltatik. — Ezekből látszik, hogy a' kijavítási operatio nem olly szerfőlött könnyű. — De tovább: —

Bizonyos határidő alatt fölterjesztett megyei végzésre, ha törvénytelen, bizonyos idő alatt cassatio érkezik. A cassatiót el nem fogadó megye felelős minden onnan háramló rosztért. — Alljunk meg kissé. K. ur és elvrokoni a megye egyik kiváló tulajdonának tartják, hogy törvénytelen felsőbb intézkedéseket megakadályoztat. Jön tehát egy törvénytelennek ismért rendelés, megakadályoztatik, e végzés fölterjesztetik 's azon kormány, mely a' rendelést küldé, természetesen e' végzést cassálja. Ezt a' megye vagy elfogadja, vagy nem. Ha elfogadja, ugy az egész csak komédia volt 's bár a' hazára csakugyan káros is volt a' rendelet, feleletre sem fog soha vonatni, mert hisz a' megyét csak a' kormány vonhatná feleletre, de az ő akarata teljesült 's így azt bizonyval nem teendi. — Ha el nem fogadja, a' kormány feleletre vonja, és ő levén a' lathán, természetesen bűnösnek ítélendi; 's hogyan hajt végre? ismét a' megye által, vagy erővel? Az első esetben a' megye természetesen nem exequál, mert jogban hiszi magát; a' másodikban: a' rendes végrehajtó hatalomtól külsőszakadt erőhatalmat adnának a' kormány kezébe a' bírások dással együtt, mellyel alkotványos kerekeink közé nyúlhat. Ez valóságos öszpontosítása lenne minden erőnek egy a' nemzetől külsőhöz hatalomban. Mi nem ezt akarjuk. — Vagy az egész pórt országgyűlésre viszzük? Ugy a' fendiesért ellenőrködésből csakugyan számoltatás lesz. És még minő! A' kormány, mint jelen rendszerben áll, mint feljebb megmutattuk, nem kényszeríthető számolásra. A' megye? — ugyan uraim! ne zavarjuk öszze a' fogalmakat, ne higyük hogy a' megye collegialis batóság; népgyűlés az, mely szétoszlása után semmi! — ki látott valaha népgyűlést mint hatóságot felelőssé tenni. Nekem tesszem azt, jogom van (nem kötelességem) színházba jární, nem megyek, vagy nem mehetek; vérengzés történik, vajjon engem is be fognak é zárni? —

Vegyük még, hogy az el nem fogadás és cassatio közt is mennyi kár történhetik a' végrehajtasból. Vegyük, hogy egy megye törvényesnek ismértend valamit, mit más törvénytelennek; 's így egység csakugyan nem lesz. 'S ugy hiszem a' kérdést eléggé fölvilágosítottuk. Végre:

A' kormányi felelősséget a' megye egyenesen fölőttélezi. Sicut figura docet. —

„Eddig felelős tárczát nem volt senki merész felvállalni, a' corpus juris zagyaléka közt“ — vajjon kit kínáltak meg? — De komolyan.

Mi azt állítjuk, hogy a' kormányi felelősséget a' megye kizárja. —

Mi tudniillik a' megye? Értekezésem első részében mutattam meg, hogy az a' nemzetnek azon 's is inertiae-je, mely törvényhozás, végrehajtas 's ellenőrségben pótolja némileg, vagy helyettesíti a' centralisatio tevőleges erejét, így egymást kizárják. A' megye ugy, a' mint van, csak a' második mintájú kormány ellenében virulhatott fel, a' centralisatio csak az első minta alatt létezhetik. Bizonyítja állításunkat a' számtalan, számolást sürgető, de csak holt i-géül maradt törvény is. Mert mi sanctiója lehet illy törvénynek a' második minta alatt 's így megyei rendszerrel? — K. ur semmi positívumot nem mond, az egészen könnyedén elnyargalva, mint a' megye hibáin's cikkét bezárja; zárjuk be tehát taglalát mi is, 's ugy hiszszük mindkét elvet elméletileg és viszonyosan tárgyaltuk, nem állítva a' tiszta eszme ellenében merő viszzaelést. 'S most azon meggyőződésé tennünk, miként megye mellett sem kormányi egység, sem felelőség nem létezhetik, sem hibáji ki nem javíthatók, bucsut vesszünk a' nyájás olvasótól — vizszontalálkozásig. *) M a d á c h I m r e.

Lapszemelvény. (Nemzeti Ujság 212ik száma.)

Felelőség czim alatt irányozzikket közöl, mely hazánk életkérdéseinek egyikét a' „népnevelést“ tárgyalja. Életkérdésnek mondók — mert arra, hogy idővel nagyok, erősek, gazdagok lehessünk, hogy a' világ nemzetjeinek mérlegében nyomatékos súllyal bírassunk, mely polgári életünket

*) Noha nem elvünk a' P. H. felfüggesztett centralisatiója — mindazáltal e' cikket mint L. I. Keresztury urnak lapunkban közölt, megye védelme' ellen írt választ méltányosságúbl is fölveendőnek ítéltük, hogy audiatur et altera pars. Szerk.

a' független önállás áldásterjesztő malasztiban részösztse 's arra: hogy ez iparszádban vészes bukások nélkül közölthessük meg a' nagy czélt, mit a' teremtés minden nemzet teendőinek legfőbbikévé tűzött ki: különösen és mindenek felett közönséges, vagy más szóval, népnevelésre van szükségünk. Ki a' történetek eseménydús folyamát csak árnyéklatikban ismeri, 's a' népek életének fejlődését, habár elárgzó figyelemmel kísérte is — lehetlen vala észre nem vennie: mikép azok ereje, hatalma, gazdagsága azon arányban növekedett, a' mint a' közpolgárságot tevő különféle elemeknek a' tudományos ismértek megszerzésire minél simább ösvény nyitott, 's ezen ösvényen könnyű felfoghatásu 's nagyobb költséget nem igénylő oktatásokban részesített; mert, hol a' tudományok 's a' józan felvilágosodást terjesztő műveltség csak egyesek vagy kijelölt csoportok tulajdona, ottan — habár ezek közül a' hajdani görög és római világ minden tudományai és szakisméretei összpontosulnak is — általános haladást 's erősbedést, közönséges népjólétet, rendet és szabadságot — még oly czélszerű alkotvány és polgári institutiók mellett sem lehetni.

A' tudománydús Hellasz, vagy az ós Róma uralkodása megsemmisülhetett néhány század közbejöttével, ha a' múzák adományai 's Minerva könyvének avatott kezekkel forgathatása a' senatus falain túl is terjeszkedhetende? 'S hogy ne menjünk oly messzire, tekintsük a' most élő nemzeteket. Vajjon hol találunk jövőre állandóbb biztosítékot: ott é, hol az önmivéledés csak társaságok 's néhány választottnak tulajdona, vagy hol abban az összes nép részesítették? Spanyolország szabad alkotvánnyal, egy vallás egy nyelvvel bír, 's a' mostani iparszádban mégis hatalmas 's a' mondott szempontokból megszagottabb szomszédaitól függ, 's ekép a' szentesített polgári alkotványt tartalmazó papirkán felirt, nemzet- és népszabadság' mivéltség nélkül nem egyéb csalódnás: ellenben Poroszország népsége nélkülözi a' leirt kincset polgári életében, de monarchája 's kormányának előre látásából mind azon segédszerekkel megkínáltatik, sőt az azokkal élésre ugyszólván kényszerítették is, mellyek szakmájának kellő értésére 's így ön boldogságának legbiztosabb módon eszközzésére mindenek felett megkivánatnak. Ennek eredménye a' sikerdús haladás, melly e' népnek már külalakján is ismétlő jelül szolgálhat: nem kell említenem, hogy ezen okozatok alapoka: a' neveléshány egy részről — 's a' nevelés lélekisméretes kezeltése más részről.

Szüksége tehát ezen életkérdésnek kétségbe vonhatlan; kimondá erre az 'akarjuk' szót két- sőt három rendbeli országgyűlés is, 's a' bölcs kormány megértve a' kor intését, e' parlagmező mivélésére cselekvőleg is megindult, midőn a' fenebb idéztük cikkben érintett intézvényt az illető hatóságokhoz szétküldözé. Mi teljesen méltányoljuk a' cikk-írónak azon nézetét, hogy, ha a' népneveléssel czélt érni akarunk, a' minthogy érnünk is kell, felelősséget kell megállapítanunk; szép szó, kár! hogy oly sok helyen hiányzik! Egyedül a' létesítési módok azok, mikben az indítványzó javaslatát pártoltatásban részesíteni nem ohajtának. De legyünk értelmesbék:

A' nm. helytartótanács ama felhívott k. intézvényében rendeli: hogy népünk serdülő nemzedéke 7 éves korától 12ig népnevelő intézetekbe járjon azon oktatások hallgatására, mellyek jövendő életére 's ennek boldogságára legbiztosabb hatást gyakorlandnak. Kétségkívül ez a' fő tény, hogy az intézkedés országosan gyümölcsözék egykor; 's ezt minden, ki a' dolog lényegét tárgyavatottabban bonczolgatja, helyesleni kénytelen; de miután tapasztalás bizonyítja a' gyakorlat terén, hogy a' paraszt apák 's az együgyű anyák gyermekeiket ama gyöngs korban is inkább látják holmi apróbb házi mnnkákali foglalkozásban, vagy épen játékbán — por, piszok és szeméten, mint az iskola falai közt a' rendtartás és mivéledésfegyelme alatt, 's ekép — míg csak lehet, kerülik oda vezetni magzataikat: igen világos, hogy az idézett rendelvény is csak irott malaszt leend, miként számos határozat a' jegyzőkönyvekben 's törvény a' vastag corpus juris sűrű hasáiban. — Kell tehát intézkedés olyan, melly amannak végrehajtását legszigorúbb felelősség terhe alatt eszközölje. Lássuk: miként akarja az említett cikk ezen felelős intézkedést létrehozni? A' N. U. e' végett következő értelmű törvényt indítványoz: „A' felügyelő pedig a' gyermekek iskolából elmaradásuk ellen orvoslást a' főbíró tekintélyénél keresend, ki feleletit teher alatt köteles a' följelentés után 48 óra alatt pontos orvoslást és sikert eszközölni 's a' születek gyermekeik iskolázatására szorítani, mit, ha a' főbíró a' kitűzött határidő alatt nem teljesítene, vagy csak hanyagul végezne: azon időtől fogva minden iskolába járn köteles gyermeknek egyenként minden órai elmaradásaért 10 krt fizetni köteles, mit 24 óra alatt ha le nem fizet, a' felügyelőnek tüsténti följelentése mellett legrövidebb szóbeli per után kétszeresen a' költségekkel együtt rajta megvenni 8 nap alatt tartozik az alispán 4szerez megtérítés felelet-terhe alatt.“ A' szerkesz-

tőség pedig ehhez adja: „talán még egy fokozat nem ártana, és pedig az appellatiót és revisiót a' főispán kezébe adni.“

Nem akarjuk kétségbe vonni, miszerint sem a' cikkíró, sem az érdemes szerkesztőség nem feledék: hogy alkotványos országban alkotványos nemzettel és kormánnyal vannak viszonyban a' felvett tárgy körül, mellynek foganatosításáért a' hatóságok, vagy ezek egyes személyei felelősségi teher alá vonatandók, mi csak úgy bírhat kötelező, sőt kényszerítő erővel, ha annak megállapítása országos törvény, tehát a' nemzet 's fejdelem hozzájárultával történt; ezt ugyan a' „felelősség“ író is akarja, de csak ott, hol a' végrehajtásról van szó, de az országgyűlés befolyását mellőzi ott, hol ezen népnevelő intézetek megállapítása, létesítése, irányítása, tanító egyedekkel ellátása 's többféle említettethetnek; így attul tarthatni, hogy bármi üdvös irányban történjék is az intézkedés egyoldalulag, az a' létesítési 's alkalmazási téren nem eszközölni azon erevényt, mit elmaradtságunk oly epedve vár.

Hosszas hisztóriai és jogi demonstrációkra nincs szükség annak tanúsítására, hogy alkotványos országunkban csak olyas intézkedésnek van jövője, melly a' törvényhozó hatalom valódi egyetértésével jött létre, ez egyetértés sehol nem kívánatosabb, mint a' népnevelés ügyében, mert ez mind a' két fél egyiránt érdekl; a' kormány — mert sokkal dicsőbb mivél, felvilágosult, erős és gazdag népet vezérteni az átalakulás magasatos honába, mint a' vakság és tudatlanság homályában tepsedőt, mert amazzal dicsőséget, nagyságot szerez, ennek igazgatásával pedig egyedül létezése csillámtalan bizonyítékát rója fel a' történetek lapjaira. Az embert és polgárt csak mivéledéshez, szakmájához mért nevelés készíti el ama pályára, hova rendeltetésénél fogva hivatva van; ország és nemzet pedig gazdag, erős és tehetős csupán akkor lehet, ha annak egészét tevő egyes részecskéji a' jólét valódi malaszt illó mértékben élvezik; ezek pedig csak szellem-kiképzés által teremthetők elő. Látható tehát, hogy mind a' két fél a' népnevelés által azonos mértékben van érdekellette, következtes ennél fogva, hogy a' népnevelésbe egyetemes ószinte bizodalomgyökereztetés végett is a' törvényhozás folyjon be mind azért, hogy a' legüdvösebb intézkedéseket silányító gyanúsítások megsemmisüljenek, mind azért, hogy a' létesítés, — költség 's foganatosítás körébe vágó egyéb kellekek miatt — minél előbb, biztosabban és czélszerűbben eszközöltethessék a' szent szándék.

Törvény kell tehát nemzeliünknek népe neveltetése ügyében nemcsak a' felsőbb intézkedések végrehajtásául, letölég, hanem magok a' nevelő intézetek lényegére nézve is. A' közelebbi mult országgyűlés népnevelési választványa elkészíté, 's be is nyújtá ez érdembeni munkálatát, mellyhez illó megvitátás 's országos elfogadtatás után, hogy a' jó fejdelem megegyezése is járuland, biztat a' remény, 's a' kor szózata és parancsoló süksége, melly e' felvilágosult száadban egy nemzetet 's népet sem szenvedhet vastag homály ködében tévelyegni.

Bácsbodrogi közgyűlés. Mióta az átalakulás mozgalmi foközönnyéül a' megyei körlevelezés választatván, divattá vált érzelgő feljajdulás, dagályos kifakadás és szépszavú buzditásban a' testvér-megyéknél elvpartolást keresni, oly veszélyes pártzakadások, tüstujtási katasztrófák 's ezekből származó keserű surlódások támadtak sok megyében, mellyek lecsapítása rendkívüli törvényzigorral is nehezen eszközölhető; 's midőn atyja ön fia, testvér testvére 's barát barátja ellen a' zoldasztalnál engesztelhetlenül küzdve elvkülönözés miatt szívgyűlölséget visz a' család körébe, elszomorító tünemények, 's kebelrázó jelenelekben törnek ki a' politikai bosszú-irányzatok 's gyakran erőtetett áldozatok tönkre rovtván a' lankadallan pártbajnokot, utolsó vagyondarabkáját tulipán, vagy fejtölt tevéen, e' hitvány kincsen maradt fen drága győzelmi emléke 's kiábrándulva a' pörbeli balcsapások 's esődi kinok nehéz küzdterén, boldognak véli magát, ha honából szerencsésen menekülhetvén, a' szabadság magasztalt honában megválva a' politicus czimtól mint szabad földmivelő, mester, vagy művész kezdheti új pályáját. Történeti eseményekkel szolgálhatnék, ámde a' példák gyűlöletesek levén, szabad legyen azoknak, kiket vezérkedési párthevük még az örvény felé nem sodrott, fülökbe sugni: miként az illy nagyhangu körlevelek pártolása megszerzi ugyan sokszor a' népszérség dicsőségét, mert az ifjuság 's cortes-sereg szereti a' heves és vakmerő elméket, megtapsolja 's éljenzi a' virágos nyelvű szónokokat, ugy de „egy taps“, „egy éljen“ néha oly méreg-drága, hogy ezekbe kerül, a' dicsőség pedig oly változékony, hogy kit a' pártserg egyik gyűléskor örömittasságában egekig magasztalva dicsőített, kész másik gyűlés alkalmakor bősziülében átkokkal gúnyolva kárhoztatni. Milly borzasztó jeleneteket idézett elő a' szatmári tizenkét pont? az ujjab történet vérbetűkkel jegyezte föl a' jelen 's utóvilág intéseül, 's milly jutalmat nyert annak egyik

hőse: a' dicsőbb sorsra érdemes, egy néma sir hantjaiban maradt föl emlékül.

Ennek fonalan áttérve dec. 15ikén főispáni elnöklet alatt megnyílt közgyűlésünkre, miután ő fensége országunk szeretve tisztelt nádorának üdvözölő felírásunkra érkezett válasza közörművel fogadtatott, szőnyegre került a' hires honti levél, mellyben a' főispánhelyettes állítólagos önkénykedése, 's f. e. aug. 11re tűzött közgyűlés elhalasztásából eredett séremlnek megvizsgáltatása 's a' főisp. helyettes elmozdittatása iránt legfelsőbb helyre terjesztett kérsnek gyámolítására úgy a' főisp. új rendszer iránt éber figyelemmel örködésre hivatunk fel; majd ennek kapcsában Pest-megye ez ügybeni buzditó körlevele is felolvastatott: az elsőt L. M. tb. rövid szerény nyilvánításában elfogadtatásra ajánlvá, ő főséggéhez felírást indítványozott, a' másodikkal külön nézetei előterjesztését magának föntartván; P. A. tb. pedig azért, mert Hontmegye közönsége nevében levén az aláírás, mégis nem ennek hiteles pecsétje alatt érkezvén, így annak diplomatikai érvényességet, mellyre t. i. egy megyei testületnek felírását mindenkor alapítania kell, nem tulajdoníthatván, azt nem pártolni véleményezte. A' felírást pártolók támogatványi következőkben összpontosultak: Miután Hontmegye abnormis állapota nemcsak hírlapokból, hanem a' felolvasott levél sorából is kitünő, a' főispáni helyettes által a' municipalis jogokon elkövetett sérelem hasonlón világos akkor, midőn ő a' rendesen meghirdetett közgyűlés napján öszszegyült Rdek közt meg nem jelenve, egyik szolgabíró által küldött levélkén állott sorokban állítólag személyes bátorsága veszélyeztetése 's a' közgyűlési tanácskozás méltóságának koczkatatása nélkül, valósággal pedig pártja kisebbségbeni maradása kikerülése végett, e' napi ülést bizonytalan időre elhalasztotta, másnap azonban pártberek becsőditésével, 's a' szomszéd falukba előleg elhelyezett katonaságnak a' tanácskozási helyre lett alkalmaszásával szuronyok között hatalmas erővel teremtett magának többséget; továbbá mivel az 1550: 62d. t. cz. a' pecsétek iránt nem azt, hogy azokat használni kell, hanem lehet, 's ezt is egyedül a' törvényszékekre nézve rendeli 's gyakorlatilag támadhatna is eset, ha t. i. az alispán, kinel a' pecsét tartatni szokott, azt a' KK. és RRtől makacsul megtagadná, 's épen akkor, midőn országgyűlési követeknek utasítást küldeni határoztak, miként szerezetnék ekkor orvoslás? és vajjon a' rendesen öszszehívott közgyűlésből ekkor helyettesített elnök aláírásával 's magány-pecsétével felküldött levél nem lenne e' hiteles és valóságos határozvány? ennek támogatásaul említett a' tolnal esemény a' magány-pecsét alatt kiadott megbízó-levél által országgyűlésre küldött, elfogadott követek választása 's folytatólag előterjesztett az is, mikép a' pecsét mint külformasági jelkép hiánya miatt illy fontos séremlni esemény elmellőztetése, 's így a' valóságos ténynek kül illy kellek miatti feláldoztatása sem nem igazságos sem nem törvényes eljárás, 's ha formáság-hiány miatt a' körlevél ostromoltatik, a' gyűlés-elhalasztás hasonló formáság, 's törvényesnek miért nyilvánítottuk? Végre buzditva kiemeltetett, hogyha illy önkény ellen a' kormánynál orvoslást nem szorgalmazunk, a' különben is egyedül kormányválasztásból elnököl 's csak ettől függő adminisztratorok kisebbségi állasuk esetében e' törvénytelen fegyverrel akármikor feldulják az ellenpárt többségi diadalát.

E' szónoklati változatok közül ez uttal sem hiányoztak rovatási kikelések: egyik vezérszónok a' pártokat elemezve azok közül némelyeket camoeleonhoz hasonlított, kik minden színváltozásra képesek; másokat a' vitorlás hajókkal állított hasonlatba, kik a' merriül reájok hasznat hozzó szél fú, arra fordítják köpönyegüket, végre a' harmadik némiek közé azokat sorozá, kik önérdékük és kedvező sorsállás-nyerés végett a' köztöt könnyen feláldozzák, 's ez elmés különböztetéseket olly jelesen ábrázolá, mintha politikai tárczájából emlékül szagatta volna ki e' gnykoszorú tüskeágit. A' másik vezérszónok pedig a' honti főisp. helyett. olly kiméletlenül festé, hogy a' Mozaik lapjain is alig található botrányosb mázolás. Lovagiasság követeli, hogy távollevő 's magát nem igazolható főbb tisztviselőről illy karczolatot a' Themis szentélyében ne hangoztassunk. A' felírást nem pártolók törvényes 's helyhatósági jog szempontjából indulva kifejték jelesül, hogy miután az 1550: 62. t. cz. világos szabálya szerint minden megyének saját kiváltsági jog által nyert pecsét alatt kell hivatalos leveleit kibocsátani, különben e' diplomatikai hitelesség hiánya miatt azok csak az aláíró magány-leveleül tekintetnek, a' szőnyegen forgó levél illy lényeges kellek hiányában Hontmegye közönsége levelének nem fogadtathatik el; helyhatósági jog szempontjából pedig, mivel a' tények kapcsolata szerint kétségtelenül kiderül az, miként a' kérdéses levél nem Hontmegye öszves közönségétől, hanem ennek csak egyik párttörvedékétől eredt, mert a' törvényszokásos rend szerint követező napokban törvényes elnök alatt öszveült KK. és RR. azt il-

lyenek nyilatkoztatták, e municipális sérelem kifejlése szerint is Hontmegye közönsége levelének nem ismételhetik el; különben kisebbségben maradó számtalan illy párttörredék körleveleit kellene gyakran a megyéknek küzdelmi bibelődéssel tárgyalgatni. A történet eseményre nézve, ha az alisp. a közgyűlési végzemények hitelesítésére a peesét kiadni makacsul vonakodnék, előgördítettett, miként a' lehetőségéből valószínűleg védőkövetkezvénnyel terjesztési hibás logikai következtetés. A' tolnai eseményre megjegyezett, miként a' gyűlés, mellyből a' követek kiküldettek, rendes elnök alatt tartatott. Továbbá egyik vezérszónok annak előboosátása mellett, hogy ő a' honti levelet, ha névszerinti aláírással küldetik hozzánk, Fejérmegye levele példájára mint petitiót hajlandóbb lett volna elfogadni, kifejté, miként ő a' pesti levelet, mint a' hontinak kifolyását egymástól el nem választandónak vélvén, némán nem hallgathatja el, miként az amabban a' kormány ellen elszórt kikelések épen nem következetesen hozattak föl, mert azért, hogy talán a' kormány egyik főtisztviselője, mint itt állítatik, sérelmi hibát követett el, nem lévén természetesen erre felső utasítása, a' kormányt ennek tetteért koránsem hibáztathatni, e' csalhatlan állítást győző hasonlati példákkal mutogatván. A' formalitási fejtegetésre igen nyomosan előterjeszté ugyane' szónok: az mondatik, hogy a' peesét 's aláírás csak pusztá kellékek, formának a' lényegét feláldozni nem lehet, nem szabad! ámdé kérdé az ellenzéki oldalt, mi a' magyar alkotvány? nem egyéb mint formák halmozata (aggregatuma) mellyeket az emberi ész institúciói biztosításul felállított és szokásosan törvényesített's minél jobban tiszteli a' nemzet alkotványos szabadságát, annál buzgóbban 's mondhatnám a' kegyelet mintegy hálványzó hódolatával ragaszkodik sokszor neveléséges, de alkotványos szertartásaihoz 's például az angolházi gyapjuszákot 's elnöki parókat emlité. Főjegyzőnk aggodalmasan felszólalt, hogyha talán a' felirás indítvány nyerne többséget, a' felirás alapjárul gondoskodjanak az ellenzéki szónokok, hogy lelket adhasson a' szép szavaknak.

Vége elnök főispán ur a' bácsmegeyi peeséthasználhatására nyert szabadíték sorából annak törvényes keltekét a' már idézett törvényezikk összehasonlításával tapasztalati 's alkalmazási példák képesében kimutatván 's a' törvényes formalitást a' hitelesség lényegének állítván, a' szavazattöbbséget, 12 szónok állván 18 ellenében kijelenté, hogy a' szönyegen forgó levél Hontmegye közönsége levelének nem fogadtatott el, 's végzés lón 4876 jegyzőkönyvi szám alatt, a' megyei KK. és RR. ezen hiteles peesét nélküli levelet Hontmegye felszólításának nem tekinthetvén, az abban foglalt állítólagos sérelmeket nem pártolhatták. Ennek kifolyása a' pártolásra felhívó pesti levélre pedig következő végzés hozatott 4877. sz. a. „Pestmegyének e' levele a' KK. és RR. által tudtul vétetvén; egyszersmind kijelentik, hogy a' honi alkotvány 's törvényes szabadságuk fölött éber figyelemmel őrködést valamint eddig ugy ezután is minden felhívás nélkül legfőbb kötelességüknek tartandják.“

Zágrábmegye gróf Erdődy családnak Varasdmegye örökös főispánságától 's e' megye kormányzásától elmozdításából eredt sérelme orvosoltatása végett híván föl, miután nem a' megsértett család keres pártolást, de azon szempontból is, hogy a' nemzetiség jeles tagjainak e' sérelme orvoslandására nyitva áll az illető helyeni panaszkodhatóság törvényszerű útja, a' felhívás pártolást nem nyert. — Pozsony megyének a' kóborló cigány-családok vándorlása akadályoztatására buzdító levele, már ez ügyben korlátozó határozatunk levén, tudomásul vétetett. — A' nm. k. helytartó tanács azon k. intézvényére, melly szerint e' megye határit pusztító Duna szagatásainak megvizsgálására kiküldött választvány tudósítására tett felirás következtében, az illető irak 's térképek, mellyekben a' királyi építészeti-igazgatóságnak rendszeres vízmérési adatokon alapított elveivel 's javaslattal összehangzó intézkedhetős végett leküldése mellett, azon átvágások 's vízmiűvek, mellyek a' Duna általános szabályoztatása tekintetéből tervezettek, veres vonallal ki is mutattatnak, ujlolg megbízott előbbi választvány, hogy az abban érintett dunaszabályozási elvek iránt a' megkeresendő szomszéd Baranya, Verőce és Szerém megyék kirendelendő küldöttségeivel kölcsönösen értekezvén, ennek eredményéről jegyzőkönyvet, a' főmérnök pedig a' Duna eddigi változásaihoz készítendő tervezetét és szabályszerű költségvetési jegyzékét mutassa be.

Horváth Mihály elhunyt főpénztárnoknak 1815ik évtől 1836. évig történt hadi és házi pénztár kezeltébeiből eredt hiány, 's a' közpénztár kártalanítása tárgyában érkezett k. intézvényre, mellyben e' fontos ügy végképi befejezése miatt a' kar halaszthatlan kinyomozására két számvevő tiszt hozzánk küldetvén, olly utasítás adatik — miszerint számvevőkhöz — a' mennyiben szükséges kevés tagból álló bizottságot kapcsolván, a' marasztalás fő részeit

tevő okok a' fenemlített számvevői tisztke közbejöttével 's egyetértő munkálkodásukkal az eljárás napjától számítandó legfeljebb három hónap alatt — figyelmet alig érdemlő csekélységekben fen nem akadva — tisztába hozassanak, 's a' munkálat eredménye a' számvevő-széken azonnal fölvetetvén a' netaláni észrevételekkel együtt legfőbb egy hónap alatt multhatlanul fölterjesztessenek; kifejtetvén, miként a' számadások tömérdek esomóiból roppant munkával kikutatott 's bevalósult csempészkesési hiányok immár számvevőszékleg átvizsgáltatva marasztalások is történtek, törvénytelenségnek találattott, hogy a' számvevőszék marasztalási határozatai bizottsági új vizsgálat alá terjesztessenek, azon rendelvénny pedig, hogy csekélységekben fen ne akadjunk azért, mert a' szegény adózó veritékéből gyűjtött pénztárból nyilvános hűtlenség esetében egy fillért sem hagyhatnak elengedendők, a' bírói igazságszolgáltatással meg nem egyezhetvén, ő felségéhez terjesztendő felirás által sürgeték e' sérelem orvoslandását eszközölni, elnök főispán ur azonban azon engesztelő kijelentésére, hogy, miután a' nm. helytartótanács mint kormányhatóság felügyelési jogánál fogva intézkedett e' tárgyban, — sérelmünk alapos előterjesztésével orvoslati javítást eszközölni el nem mulasztand, — ott keressünk először orvoslást, honnét az állítólagos sérelem intézetett, a' KK. és RR. az ezuttali felirástól elállottak, 's a' helytartótanácsból kérve javítási orvoslatot köv. végzemény keletkezett 4879. „Noha a' megyei Rdek hadi és házi pénztárunknak 1815—1836 évig történt hűtlen kezeléséből eredt tetemes hiányok valahárai tisztába hozatalát — már csak az adózók veritékéből gyűjtött közpénztár kártalanítása tekintetéből is legforróbban ohajtanák 's ennek minél előbbi elérhetésére a' kir. helyt. tanács törvényes intézkedéseinek foganosítására legkészebbek; abba mégis, hogy a' pénztárak kezelőjének számvevőszékileg itt már megbírált számadásai a' tisztelt helytartó tanács által leküldött számvevő tisztkekhöz rendeltendő bizottság által ujlolg megvizsgáltassanak és számvevőszékileg ismét tárgyaltassanak, belé nem egyezhetvén, erről az ez érdemben f. e. november 3án tartott kisgyűlés 4578 számú végzeményi megváltoztatása mellett a' nm. k. helytartó tanács alázattal értesítetvén rendeltetett olly kérelemmel, hogy a' fenemlített évekre vonatkozó 's még 1843. június 19iki közgyűlésből 2292 sz. a. fölterjesztett pénztári számadásokat minél előbb általvizsgálni 's azokra netalán előfordulandó észrevételeit e' megyével közölni kegyeskedjék.“ E' végzemény szavaiból szerkesztetett a' felirás. — A' katonai hatalomkar iránt érkezett fölvilágosító k. intézvényre mult közgyűlési végzeményünk ezuttal a' jegyzőkönyv 4881. sz. alatt illy kifejlesztő módosítást nyert: „A' megyei RR. a' katonai karhatalomnak csupán bün-estekrei használandása iránt eddig gyakorlott helyhatósági jogukhoz továbbá is ragaszkodván e' k. intézvényitlen tudatul vétetik.

Pestmegyének nádor főhősége felszázados méltóságának jövő évi május 1ső napján leendő ünneplésére meghívó-levelet örömmel fogadván, minthogy nádor ő főnsége a' jelen szük esztendő miatt kedvezőbb időre halasztást ohajtott, a' később történetű meghívás esetében Bácsmegye e' nemzeti ünnepélyhez legbuzgóbb üdvözléttel járulni kedves kötelességének választotta. — Jövő 1846dik január 12től folytonos három hétig polgári 's fenytő törvényszékünk, martzius 16án évnegyedes közgyűlésünk leendő, — a' marhahus ára 12 váltó kr. maradt. (Folyt. köv.)

Borsodi közgyűlés. Miskolc z. január 2kán. Utolsó tudósításunk bemutatása óta megyei életünk színterén sok nevezetes esemény vonult át, volt rendkívüli 's érdekes közgyűlésünk, volt városi tisztújításunk, melly minden megyei tisztújítás előestéjén igen fontos valami, és volt az év utolsó napján, gyertyák bágyadt fényinél — kisgyűlésünk még pedig rendkívüli és a' monotonia kedviért még egy rendkívüli közgyűlésünk a' mértékletesség terjesztése iránt! — vegyük elő tehát soronként a' dolgot 's a' rubrumok előterjesztése után térjünk ezek részletes leírásához. Dec. 22én kormányzónk elnöklele alatt rendkívüli közgyűlés volt; kíváncsiak valánk annak eredményére 's így nem esuda, ha a' terem 's karzat tömve vala: felolvastattak a' közmunkák törvényszerinti kiosztását és a' tisztújítási öv rendszabályokat munkálta két küldöttség tudósításai általában helybenhagyattak; azon aggasztó körülmény-szülte üdvös indítványt, hogy az új törvény szerinti munkaösszeírás elégtelen levén az eddigi utvonatok jó karban tartására is, a' törvényben nem említett szekeres zsellérek (mellyekben megyénk bővelkedik) valamelly igazságos kuleszerint megrovatva szekeres napszámok tételére szorittassanak — addig, míg a' gyakorlat ezt 's más hiányokat felföldözve azok orvoslását sürgetend, a' RR. mellözék; bővebb vitára szolgált alkalmul kormányzónknak a' helységenkinti szavazás iránt tett indítványa, mellyet a' RR. olly módosítással fogadtak el, hogy azért, mert nem helységével szavazott, senki szavazatától ne foszthatassék meg. Történt még egy

más hallatlan indítvány is, hallatlan, mert még illyesmit az 52 vármegye municipális életében aligha értünk, hallatlan mert — hallani sem lehetett 's így a' nyájás olvasó ne várja, hogy azt egész terelmében közöljük, szónok az előttnapi vagy inkább esti fátylós demonstratióttul rekedt torokkal kezdé el: „M. kormányzó úr! t. KK. és RR. („halljuk: halljuk!“) — de minek ismételnők az ismételhetetlen! szóval szónok tudós értekezést kezdé tartani a' katonaság békébenei használatáról, mil a' hallgatóság zajos indignatiója félhenszakasztván 's elnök ur rectificálván, épületes felhívással folytata cortesvezér társaihoz a' rend és béke közös erővel 's tartása iránt; e' derék felhívás helyett ildomosb lett volna a' tisztelt urnak példával előmennie 's ezt tőle el is várjuk, esaládi összehoztatásai tekintetéből is. Végre főispán-helyettes ur részéről kijelentvén, hogy az alispánok kérdését minden esetre, de minden olly hívatalt, hol a' többséget felkiáltásból ki nem vehetni (a' küldöttség felhívása szerint) szavazásra boesátandja, valamint a' kijelölés iránt is előde példája után az előleges tanácskozványt megtartandja, a' szavazási küldöttségek tagjait a' RR. el tartott conferentia után minden pártból kettőt kettőt az 5 felé leendő szavazáshoz (mellyre nézve a' titkos szavazás fogatosítatni határozatott) a' RR. jóváhagyttal kinevezé, a' tisztújítás idejét pedig f. hó 26ára tűzte ki, mit a' RR. zajos és hoszszas örömkötoressel fogadtak, ezután lelkes szavakkal hívá fel a' közönséget rendre, békére, a' borsodi név ezen-tuli fenartására, egymás gyanusítása 's a' lábra kapott rágalmi mételey elfojtására, mit kítőró helyeslés követvén az ülés eloszol vala, ha V. L. bírő a' pályinkaégetés eltiltásának megszüntetését ékes szónoklattal indítványba nem hozza, de a' RR. e' rendkívüli gyűlésben ezt tárgyalandónak nem tartván a' jan. 2ai betáblázási közgyűlést e' részben végzetésre „rendkívülinek“ határoztták 's a' roppant számú közönség haza oszlott. —

Mult hó 30án városi tisztújításunk volt; vita csak a' rendőrkapitányi hivatal felett vala, de minden itatás 's erőködedési daczul azoknak, kiknek szemében a' városi többség száka vala, az lett, a' ki lett: a' hivatalnokai sor ekként van: főbíró Herke Miklós, albíró: Csépanyi Ferd.; rendőrkapitány: Pásztor József; főjegyző: Rozgonyi Alajos, aljegyző: Éles János, mezőbíró: Dálnoky Pál, ügyvéd: Farkas Károly; tanácsnokok: Debreczeny László, Hódieuzs Ferencz, Klir Antal, Major József, Povovszky Szilárd, Bendik János, Hango Mihály, Kenyeres György, Balázs Mihály, Mázér Károly; gazd. felügyelő: Szép József; pénztárnokok: adói, Vala József, jölléti: Bodnár Antal, földbéri: Reich Ferencz, őrhadnagy: Szabó István. Győzött tehát általános többséggel most is mint mindig városunkban a' megyei értelmiség magában összpontosító rész 's a' zöld ágasoknak a' kikürtölt diadal helyett tulnyomó vesztés lón érdemlett oszlatékuk. Ennyit városi tisztújításunkról; most térjünk át rendkívüli kisgyűlésünkre: Sylvester napján délután 2 1/2 órára m. alispáni levél megyekormányzónk nevében kisgyűlésbe hívá a' Rendeket, a' tárgy új és szokatlansága sok kíváncsít gyűjtött össze 's a' kisgyűlés népes is vala; szokásos meghívás után kormányzó ur megjelenvén üdvözlé a' RRket 's rendelkezésüket sietősen igénylő két folyamodvány higgadt tárgyalására hívá fel 's azok fel is olvastattak; a' folyamodásokat — megvalljuk — mellyek avatatlan kezektől a' fejtértollas rész befeketitására koholtattak, nem érthették 's így a' tárgyalás alá jött eseményt nem azon zavart kűtfökből, de kifogás nélküli szemtanuktól merített tudomásunkból közöljük: M. Keresztesen t. i. az ottan legbékésebben mulató számos fejtértollas urat kifelé jöttökben előre kiszámított terv szerint az összehordott kövekkel, puska-pisztolylövésekkel 's botokkal támadják meg K... J. és P... T. z o l d á g a s kortesfőnökök által fellázított 's összehgyűjtött dühös csoport két oldalról, 's az azt két oldalról lövések, dobálás és bottámadástól közre vett kocsiiban ülők közl, hogy több baj nem történt aprólékos sérteseknél, csak lélekberségöknek köszönhetni; az ügyetlen megtámadók azonban önmagok közt legtöbb kárt tettek, a' m. alispán gyakornokát, halálosan sebzették meg lövéssel 's többen is megsértettek, 's az ifju, szüléji fájdalomra pár napra ki is mult. E' szomorú esemény fölött folyt hát a' vita, még pedig egész ingerültséggel; azok, kik proclamatióikkal pelegérrre kívánták állítani Borsod becsületét, kik leghívobb fíjai ellen árulkodás- 's rágalom-eszközöket használtak, most ismét becsuteleníték szegény megyénket, mondták — magokból indulva — hogy ember nincs a' megyében, ki elég polgári erénnyel bírjon itt részrehajlatlanul nyomozni, hogy illy rendkívüli eset a' megyekormányzó egyenes és egyedüli rendelkezése alá tartozik nyomoztassa ő azokkal kiket jónak lát, 'sat. és látunk ez alkotvány-elleni elv mellett hevesen küzdeni ollyan alkotványos bajnokot is, kinek ez óriási következtelensége sőt Pál fordulása a' gyertyák fényét is pirosbább tevő szegényletőkben, de ezek ellenében elmondattott, hogy a' megye még gazdag hú flakban, hogy a' RR. joga sőt kötelessége magoknak nyomoztatn

hűségese előadására. „Első napi gyűlés. Mielőtt az Egyesület teendőihez vezető további lépésit megtehetné, természetesen körül, vezetőkről, szóval életművezetéről gondolkodott s erről gondolkodva, vezetőjét, elnökét másodos b. Majthényi László főispán urban találta fel, ki is a közhaza javára törekvő lelkiületénél fogva, az osztatlan bizalom s benne központosult választásnak a legzisebb készséggel engedvén „elnöknek“ megválasztatott. A m. elnöknek közörmű megválasztása után „alelnöknek“ választatott Rainprecht Ignác és Kosztolányi József urak, kiknek személyében méltán zálogát szemlélheti az Egyesület a jó sikereket. Igazgató lón: t. Sebestény Ignác; jegyző: alulirt; pénztárnok: Endrődy Alajos ur; ügyvéd: Freeska Antal ur. Továbbá választványi tagokul követk. urak választatottak, u. m. Balogh János, Bende Péter, Benkő Bálint, Benkő Dániel, Botka István, Botka Tivadar, Brogyányi István, Csizmadia János, Fába Zsigmond, Gaal Alajos, Gábor Antal, Gyuresányi Antal, Gyurics Lőrincz, Havas János, Jenesszky Sándor, Juhász Antal, Kernel Máttyás, Kvassay Antal, Lászlavik Ödön, Majthényi Alajos, Majthényi Flórián, Majthényi Gusztáv, Majthényi Rudolf, Mocsegy, Nagy János, Névény Miksa, Ordódy Sándor, Pongrácz Adolf, Rudnyánszky Flórián, Simonyi Adeodat, Sebestény Lajos, Sebestény Zsigmond, Szabó András, Szabó János, Tóth Imre, Valentovics József, Zorkóczy László, Wohland Tamás. — Allandó küldöttségi tagokul végre következő urak választatottak meg, jelesül: 1) „A“ gazdasági ismértek terjesztésére, melynek feladata gazdasági ismértek terjesztése, a „Mezei Naptár“, „Gazd. Kistükör“ és a M. Gazda megismertetése s kedveltetése a megye minden részeiben s végre vásárnapi iskolák eszközése az egyes helységekből, Benkő Dániel ur elnökle alatt: b. Majthényi Izidor, Lászlavik Ödön, Korizmic László, Ordódy Sándor, Ivánszky János, Havas főesperes ur és Bende Péter. — 2) „A“ kertészeti ismértek terjesztésére, melynek feladata, mind a középonti gyümölcs- és eperfa-iskola és próbatér létrehozatala, mind egyes helységekből kisebb fűskolák, valamint fásorok és faültetvények eszközéseis, Simonyi Adeodat ur elnökle alatt: Valentovics József, Szabó Endre, Mocsegy, Névény Elek és Zsembery György. — 3) „Az állattenyésztési ismértek terjesztésére, melynek feladata az állattenyésztés ügye tüzetik ki, s a végett különös gondjára bizatik a“ megye külön helységeiben mind a hágomének és bikák megszerzésére, mind a népes helységekből vásárok alkalmikor tartandó állatmutatásokra s jutalomosztásokra ügyelni, Balogh János ur elnökle alatt: Rudnyánszky Flórián, Majthényi Gusztáv, Gyuresányi Antal, Benkő Bálint, Veres Antal, Csizmadia János, Kulifay László és Sztikay József. — 4) „A“ földművelői ismértek terjesztésére t. Kosztolányi József ur elnökle alatt: Majthényi Flórián, Benkő Dániel, Benkő Bálint, Bodó Simon és Endrődy Alajos urak. S miután ekkép az egyesület magát megalkitá s organizálá, azonnal működését megkezdé s első napon köv. nevezetes határozatokat hozott, u. m. a) Mindennek előtt ezen egyesület alapszabályai értelménél fogva hat kerületre, u. m. kosztolányi, tapolesányi, verebélyi, lévai, nagysallai s garamira oszlik. b) A választvány első kötelesege a kerületeket élet- s működésbe léptetni. c) Az alapszabályoknak a kerületekkel közlése több példányban a jegyző hivatalnak gondjára tétetik. d) A főbíró urak felkérését határozattal, hogyjárásaikban levő valamennyi községet egy vagy több egyesületi részvény-szerzésre bírják. Másodnapi gyűlésen felolvastatván az első gyűlés jegyzőkönyve, áttért az egyesület a tovább előleges teendők tárgyalására; mik közt a közfigyelmet először is a középponti fa- és venyigeiskola s próbatételek mikép lehető megszerzése voná magára. Mely érdemben hosszash tanácskozás és több oldalú véleményezés után végre abban állapodott meg az egyesület: hogy tekintve kezdetbeni szűkös pénzforsrást, mik szerint terjedelmest telket hasonbérül is alig, annál kevésbbé örök áron lehetvén szereznie, mindenesetre egyes tehetős, hazafiai érzelmeikről ismértetes honfiakhoz szükség ez érdemben folyamodni. S illyesek sorában legelől tündökleni primás öngségét tudván az egyesület is, közakarát és bizalommal elhatározá, primás óngségét, mint barsmgyei birtokost s egyébkint is minden jónak pártolóját, ez érdekében mély tisztelettel megkérni. Nemkülönbön megkeresni határozattal minden a megyében létező nagyobb és tehetős földbirtokosak, hogy a beszerzendő próbatételek fölszerelésire szükséges költségek fejében ajánlatokat nyujtani sziveskedjenek. 2) Az alapszabályok minden egyes taggal közöltessenek. 3) Tapasztalván egyrészen az egyesület, hogy tagjai száma még koránsem növekedett annyira, mennyinek a reménylhető nagyobb siker előállításá végett meg kellene lenni, s tudván más részről, hogy hatása hasonló egyesületnek a tagok számával egyenes viszony-és arányban áll: meghagyatik, hogy ügyviselők neveztesse a választvány tagjai közül, s azok új aláírási ívekkel látassanak el oly czémből,

hogy az aláírások ezentulis erélyesen folyhassanak. Figyelmezve főleg a tehetős földbirtokosokra, lelkészekre, hasonbérlokra, gazdatisztekre, néptanítóknak, jegyzőkre s végre a községetre egyetemben, s ezek vagyonsb lakóira egyenkint is. S miután a pesti anyaegyesület által kiadott, gazdasági ismérteket terjesztő „M. Gazda“ czimű folyóirat, tartalmas czikkeinél fogva a gazdasági értelmiség terjesztésére nézve, különösen gondolkozó gazdákna, nem esekély mértékben alkalmas; de más részről meg az egyesület működésének is az nyilvános s legtermészetes közlönye, ennek is terjesztése, előfizetők szerzése által, az ismérteterjesztő szakosztálynak különösen gondjára tétetik, sat. — Közl. Korizmic László főkegyesületi jegyző.

Budapesti napló (Jan. 22-én.) Midőn e sorokat írjuk, gyűlnek a tiszaszabályozási társulatok küldöttei előleges tanácskozási ülésökre Széchenyi István gróf elnöksége alatt. Elnök ö nméltósága az ügy könnyebb menetét előintézőleg s az eszméket összpontosítólag e napokban bocsátott ki egy — Társalkodókban különös ismértetésünk alatt levő röpiratot; czime: „Eszmetörédek különösen a Tiszavölgy rendezését illetőleg. Irta gr. Széchenyi István.“ Szerző életbe vágó s irányadó eszméinél fogva e röpiratában ezen országos tárgy gyakorlati s létesítési oldalát kimerítő tanácsokat közöl s e munka közérdekénél fogva kívánatos hogy a haza minél terjedtebb olvasó közönsége alaposan ismértedjék meg tartalmával. Könyvársi uton Emich Gusztáv kereskedésében 30 pgó krajczárért kapható. Az illető társulatok s hatóságok képviselői maga az elnök és szerző gróf által ajánldékoztattak meg egy példánnyal. — A budapesti jótékony nőegylet által mult vasárnap rendezett táncvizsgálm szép eredményel vizsgált, a termek tömve valának hasznos czélra mutató vendégekkel, s így előre is örvendhetünk hogy slyló embertársaink jószerü mértékben segítve lenend. Ellenben a városban létező valamennyi kórház telve beteggel, vagy nyomorgókkal, kik könyörületesszivektől várják éltük fentartását. Orvosi jelentés szerint már a kórodák szükek elfogadásukra: csak az a szerencse, hogy a „dologház“ actualis vendégei többnyire vidor egészségben működnek önjavuk s a társadalom hasznára. — A budai erzsébet-apácánál 1815-ik év folytatában 342 beteg részesült ingyen ápolatásban; ezekhez az előbbi évről megmaradt 19, külről pedig bejárt 195, kikkel összesen 556-an valának meggyógyult 1815. javulva bocsátatott el 12, meghalt 33, gyógyulás alatt maradt 33. — Nemzeti színházunkról nyilvánítani kényszerülünk, hogy benne most a haladás és maradás elvei hatalmasan küzdenek, s e két elv fölötti ingatagságot közlapiasztalás szerint a számom rendező okozza, kik sokszor annyira el- vagy félre rendezik a játékréndet, miszerint ritkán tudja biztosan az ember: minő élvezetre megy a színterembe: dráma kedvelő néha operára bukkan, opera-kedvelő pedig színműben gyakorolhathatja élvező tehetőségét. — Azonban hogy a játékléltár üres volna, épen nem panaszothatni; legujabban elfogadott 9 eredeti mű közt van Vahol Imre „Záh nemzetség“ czimű történeti drámája, és Szigligeti „Arviz“ czimű színműve is, melyek a többiekkel együtt feszültségben tartják a színi közönséget. Meglehet hogy nagy meglepetés van tervben, mit minden este figyelemmel várunk. — A budavárhegyi alaguttlársaság m r meghatározó az átjárási díjakat: gyalog személy fizet 1 pgó kr. targonczás 2, üres szekér 4—8, terhes 8—12. Mondják, hogy némely kandiak, kik e dolgok csupán hírlapokból tudják, már tudni kezdének a földalatti csillámló járáshoz, a helyen azonban csak néma bantokra találtak. — A magyar kereskedelmi társaság nevezetes s nemzetünknek nem kevés diszt szerzendő vállalata adta fejét; t. i. tengeri hajó építetése, mely magyar lobogó alatt messze világba hordja szét termékeinket, így: Adrián s Bosporokon hajód vitorlát majd ereszt s villog minden világi fokon a hármas bérc s ket-tős kereszt — az Auróra egykori dala szerint. Ezáltal honfiaink még téresh alkalom nyílik, hogy magokat tengerészekké képezzék, mi a gőz- és vitorlahajózási személyzetben is nagy változatot idézhet elő. — A napokban egy pár gonosztevő börtönben akarta magát kivégezni; de midőn a halál feljé terjengette karjait, olly keservesen kezdé orditozni, hogy lakostársainak fölébredtükkel még elégedjük jutott megemlézésére. Igérté hogy szándoka ismértelésére soha sem érend bártárságot magában. — Időnk apríded változékonysága mellett most részvénzünk rendkívüli rendességgel kezelik az átszállítást, s csak néha érkezik kedvök egy kis lökdözésre; mi azonban ha nem sok, nem árt, mert a tespedő vérmozgást elősegíti, ez jó étvágyat esmál, jó étvágy egészségünkre válik, s így illyeseknél a durvaság is elmozdítja s fentartója az egészségnek. — A Tisza s mellék folyamain szabályozatására egyesült társulatok küldöttei f. hó 20-án este tartottak előleges tanácskozányt teendők ügyében Széchenyi István gróf ö excellentiája elnökle alatt a kir. tábla termében; hol ö ideiglen. jegyzőnek vagy tollnoknak berencei Kovács Lajos szatmármegyeyi küldött és thiró felkiáltással megválasztatván, az illető társulatok küldöttei f. hó 21-én a magyar akadémiai teremben elnökeik által tanusíták kiküldetésük t megbízatási hatáskörökkel együtt. A derék vagy érdemleges tárgyalások mai napon (jan. 22-én) a kir. Curia előbbi termében veendik kezdeteket a verificatio megtörténte után, mi azért is szükségesnek ítéltetett, vajjon: t. i. a Tiszafolyamnak Tisza-Ujlaktól Geszánkemenig terjedő 160 mérföldnyi egész hosszában fekvő minden törvényhatóságban, ugy szinte a Tiszába ömlő minden mellékfolyam szabályozására nézve létesítetté már társulat az egész láncolatfolytatásban minden vízzerkezetre nézve?

Portugália.

Lissabon, dec. 30. A portugáli kormány a cortes összehívását jan. 2-kára határozá, mely alkalomkor azt a királynő személyesen nyitandja meg. Az adóbehajtás újabb módja szinte kihirdtetett, s azonnal foganatba is

vétetett. Peelnek az angol kabinetből viszsza lépése Lissabonban minden pártnál, de kivált a bankban nagy megütöközést okozott s ez utóbbinál tán aggodalmas felakadások is történnék, ha ismét ö nem alakítja meg a világkereskedésnek irányt adó britt miniszteriumot. — A londoni Standard szerint Szász-Coburg Ferdinánd hg. régi sebének megújulása következtében betegen feküdt; mihelyt azonban felgyógyuland, mihez alapos a remény, azonnal fiával Leopold herceggel Madridba fog utazni a spanyol kir. udvar látogatására, ki tudja: nem házasságé ez utnak egyik czélja?

Spanyolország.

Don Enrique infans corvettkapitány d. Francesco infans másod szülött fia hírlapok után nyilatkozványt bocsátta ki a királynő házasságát illetőleg; ezen nyilatkozványban az infans a kir. család tagjait minden pártan kívül helyzeteknek mondja s ellenmond mind azon kísérleteknek, melyek a királynőnek d. Carlos fiával Montemolin gróffal házassága megakadályoztatására czéloznának; ezek után hozzá teszi: „akárminő választást tegyen is mélyen tisztelt hugom, én leszek első, ki tisztelettel hajlom meg előtte, meggyőződvn arról, hogy azon herceg, kit megkülönböztetend, magát a spanyol függetlenség lényegével tökéletes öszhangzásba hozandja, azon függetlenséggel, melyet én kora ifjúságom óta meggyőződéss, rokonérzelem (sympathia) s családom példája után mintegy magamba tettem, s mitül életem hosszaig megválni nem fogok.“ E levél különféle benyomást okozott a spanyol pártokban, de közönségesen véve a nemzetet, annál tetszésre talált elannyira, hogy ha a nemzet lehetne e kérdésben feljogosított bíró: akkor d. Enrique bizonyosan spanyol királyi férjnek üdvözöltetnék rövid idő alatt. — Jan. 2-án a senatusban Mon pénzügyi rendszere ellen tett indítvány, mely által az absolutisták abban módosításokat akartak tétetni, nagy többséggel félrevetett. — A kormány dec. 30-án St. Ferdinand-bankkal szerződésre lépett; melynek pontjai szerint a nevezett bank kormány-bankká emeltetik s minden statusjövédelmet — kivevén a cultus és a papság adományoztatására szánt pénzeket, kezelend s a kormány-nak ezert jan. 1-től kezdve havonként 73 millió realt fizetend a közönséges igazgatási statuskincstárba. A közigazgatóság semmi pénzt sem fogadhat el közvetlen az adó behajtóktól, sőt a díjfizetések, nyugdíjak s a statusadóságok kamatai is a bank hozzájárulásával fognak letisztáztatni. Izabella d. Enrique infanst fregátkapitánnyá nevezte ki s Villa de Bilbao Angliában épült új corvett parancsnokságával felruházta; az infans Madridban naponként népszerűbbé kezd válni s kitünőbb megtiszteltetésekben részesül; kinek közbenjárására az ismértetes Czartorysky Witold hg. Adám hercegnek fia a Reina Gobernadora lovas ezrednél hadnagyi ranggal ajándékoztatott meg.

Mint előre jelentve volt, a senatus a válasz-felírási vitatkozásokat csakugyan megkezdé dec. 30-án; a választvány által készített szerkezet a trónbeszéd hű vizsgálja s egy pontnál sem tér el attól. Luzuriaga bizalmas barátja Olozagának, ki mellett 3 évig igazságügyi miniszter volt, dörgő beszéddel támadá meg ezen hízgelő szerkezetet s különösen a miniszterek által követett politikai rendszert. Beszédjét annak megemlézésével kezdé: mikép barátinak része számüzetett, más része üldözöttséggel fenyegettetik, s mindnyájan a törvények szent védelmét nélkülözik, habár ugyanezek 1843-ban a közönséges megkegyelmezés mellett szavaztak, és számkivettetésükből visszahívák azokat, kik most a hazát elnyomják. Sajnálattal említi a trónbeszéd azon kísérletét, melyben megkegyelmezésre szándék czélozni; s miután az alkotványos törvények sokféle sérelmeit elősorolta, mikkel a miniszterium eljárásában naponként újabb bizonyítékot adja az elnyomásnak, s mintán kimutató: hogy az egész statusszerkezet, melynek dicső alapítójuil a miniszterek önmagukat tolják fel a trónbeszédben, nem más mint rabszolgai utánzása a francia intézvényeknek, minők: a testőrségek, titkos rendszer s így tovább, beszédét azon kívánattal végzé, hogy a senatus szólitná fel a kormányt kibékítő politika követésre, s a törvények szoros tiszteletben tartására. Martínez de la Rosa külügyi miniszter válaszolt s kétkezdését jelenté: ha vajjon itt é már az idő arra, hogy a kormány eljárásában békítő politikát választhasson, mert ha a számlázottak visszahivatnának, a közbéke azonnal megháborítatnék. „A miniszterek — mond szónok — meggyőződvek arról, hogy azon pillanat — midőn minden politikai párt törvényes pályán halad, s midőn semmi egyéb, mint a törvény hatalma uralkodik — még nincs jelen s ezen mérsékelt öntudat tartá zárva a királynő ajkait.“ A római udvarrali alkudozásokra mondá: mikép ezek a legjobb uton vagynak s hogy az ohajtott kibékülés minél előbb bekövetkezzék, a kormány mindent elkövet, mit a törvények s a nemzet ön-

állása megengednek; egyébként pedig ezen tárgyban a politikai kérdések nehézségei legyőzve már, 's a kiegyenlítés egyedül az egyháziakban hiányzik, hol pedig az egyezkedés könnyebb; ezután állítá: mikép a kormány az osztrómállapotot csak olyankor határozza el, midőn más eszköz nem volt a felzavart béke helyreállítására. Mondá tovább, hogy a kormány nem vigyázhat mindenkor az alkotmány akaratára (?) 's kérdé: ha van é valaki, ki elismeri, hogy Spanyolország normalis állapotban van? Olly ország, melly felszázad óta fásasztó forradalmakban sanylik; olly ország, mellyben féktelenség uralkodik 's hol a lázadások vezérei félelem nélkül lépnek elő mit sem tartva attól, hogy érdemlett büntetéseiket elnyerendik; olly ország, mellyben a kormány fülébe sughatni: „hallod é: a pártok forradalmat intéznek, de te tartsd magad a törvények körében“ — nincs normalis állapotban; 's midőn állítá: hogy a választásoknál tökéletes szabadságban voltak a pártok, általános morgás keletkezett, mi szónokot beszéde folytatásában feltartóztatá; mit be is fejeze azon kijelentéssel: hogy az utóvilág mind ő, mind tisztársai iránt igazságosb leend. A képviselőknél a válasz-felirási javaslat jan. 3án fog vitatás alá kerülni, hol az természetesen nagyobb eltszenzégülésre találend, mint a' senatusban.

Anglia.

A Times hosszú értekezéssel kíséri Victoria feleletét, mellyet a londoni és dublini követségeknél a gabnatörvényekre nézve adott. Nevezetlapon szerint most már bizonyos, hogy ezen törvények teljesen el fognak töröltetni; ellenben a miniszteri lapok 's különösen a Standard, ezen állításnak egyenesen ellenmond; mert, ugymond, a királynő válasza által nincs más igazolva, mint azon néhány nap előtt elterjesztett hír, hogy mindjárt a parlament-megnyitás után egész szeptember 1jeig minden nemű gabonának vámmentes behozatala fog megengedtetni, de ez időn túl a majd hozandó, a mostaninál azonban jóval alábbszállított gabnavám fog életbe léptetni. Nem is hivatkozhatni a királynőnek olytán nyilatkozatára, mintha a gabnatörvények hasonló függesztése a népinséget csak ideiglen enyhítené, mert habár ezen nyilatkozat történt volna is, elhatározolag azonban csak a' parlament fog rendelkezni. — Január 5dikén O'Connell Dániel Dublinban a repealgyűléshez reményteljes beszédet tartott. „Hiszek a mindenható gondviselésben, mond szónok, hogy ezen ügy a' harc utolsó esztendeje leend, mellyben Irland népe saját nemzeti parlamenttel fog megajándékozotni.“ Az ősz Dani hasonló jóslásokat már több újévi beszéd alkalmakor tett 's a' nép emlékezőbb része fájdalommal sohajt fel a jóslás nem teljesülte miatt. Hathatós szavakkal ajánlá a' repealhez szoros ragaszkodást, esüggedetlen szilárdaságot, bárminő kormány üljön is a' britt országglószéken, 's tory vagy whig legyen is ama miniszterium, melly Irland jöllétét eszközölő törvényt hozat az angol parlamenttel. Parancsoló szavakkal ajánlá az alsóházi irlandi liberalis tagoknak a' megnyitandó parlamentbeni megjelenést, 's hogy mihelyt a' gabnatörvények felett határozás történik, azonnal térjenek vissza Irlandba. Beszédének egy kis epizódjában emlékezett Miklós orosz czárról is. „Ezen monarchia — mond az igazgató — dacára félmillió szuronyainak lezékét kapott a' kath. egyház fejtől 's üdvös utasítást, melly az erkölcsi erzelemnek nyers erő feletti hatalmát az egész világ előtt elvitathatlanul bizonyítja, valamint a' kereszténység 's keresztényen erény diadalát is a' kegyetlenség és durvaság (barbaries) felett.“ O'Connell a' repeal-pénztárnak esaládja különféle tagjaitól beszédelt 41 font sterlinget adott újévi ajándékul; a' jövedelem e' fölött még 162 1/2 font sterlingre ment. — Angol lapokban közöltetik a' statusjövdelem bevételi és kiadási táblázata is, ezek szerint az összes bevétel 1844. és 1845. jan. 5ig tett 51,235,538 fl. st. get, 1845ben és 1846. jan. 5ig pedig 50,601,988 fontot. A kevesbülést leginkább a' tavalyi parlament által elfogadott vámesökentés okozta, mivel több czikk, mellyért eddig behozatali vámot fizettek, Peel terve szerint vámentessé lón. Ha

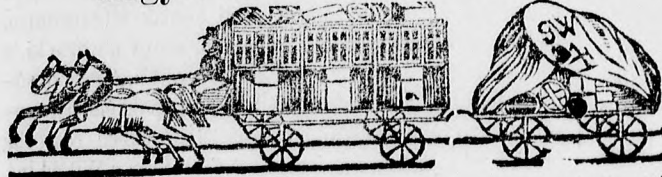
mindazáltal a' bevételi tételeket tekintjük, akkor tagadhatlan, hogy azon törvénynek a' nép munkásságára nagy befolyása van; így az acciseknél 17 ezer font st. gyarapodás látható, a' bélyegadó 540 ezerrel hozott be többet, mint tavaly; a' posta-bevételeknél 56 ezer font olvasható; a' különféle bevételek rovatában 569 ezer fonttal folyt be több a' pénztárba mint eddig, 's ha ezen évnegyed az ennek megfelelő tavalyi évnegyeddal hasonlított össze, a' különbség 100 ezer font leend a' mostaninak kedvezésére. — A Times jan. 7ki számában 718 vasuterről teszen említést, mellyek a' parlamenttől építhetési engedelmet fognak kérni. Ezen tervek száma ezelőtt 1267re tétetett, ekép közülök 549 eltűnt. — A mult hóban uralkodott szélviharok miatt az angol kikötők körül legalább is 90 hajó veszett el.

Olaszország.

Palermóban dec. 18án Miklós czár névnapja fényes pompával ünnepeltetett. Az nap előestéjén a' czárné a' helybeli színház kardalnokai éji zenével, nagyszerű tűzi mutavánnyal 's férjének égi szivárványba foglalt mellképével lepték meg. 18án pedig Kamesatka hajó 200 személyből álló népsége az olivuzói parkban szabad ég alatt vig lakomában örvendett az ünnepnek. A' czárné, ki magát e' napon különösen jól érzi, több üdvkiváló előkelő személyt fogadott el; ezután nagy séta, este pedig a' Butera-palotában asztal 's fényes táncmulatság rendeztetett; melly ünnepre gr. Suwaloff 250 személyt hítt meg. A' vacsorát és tánczot vig fesztelenség fűszerezé. A' városból Olivuzzo felé vezető ut szines lámpákkal volt ékesítve 's a' parknál nagy lobor (pyramis) végzé a' világitó sorozatot. A' közel fekvő villák is hasonló kivilágításban díszlének. — Miklós czár Nápolyban mulattakor sok gyémántgyűrűt ajándékozott el, a' palotaszolgák közt 25 ezer frankot osztatott szét, a' kórházak 's egyéb jótékony intézetek számára nevezetes összeget, a' protestans jótékony pénztárba 3000 frankot küldött; a' nápolyi orosz követségnél pedig még több pénzt tett le, hogy szükölködők közt annak idejében osztassék ki.

6ik szám.

Nyolczadik részlet-fizetés a' pozsony-nagyszombati első magyar vasutvállalat elsőégi részvényeitől.

Nevezett vállalat igazgatósága a' nyolczadik részlet-fizetés beszédetét elhatározván,

t. i. 100tul tiz, vagy is egy-egy részvényitől 20 pengő frot, e' befizetés határnapjaul **1846ki február 1jeire eső vasárnapot tűzé ki.** Ezen határnap után történendő fizetésekre nézve késedelmi kamat fejében alapszabályilag 6% állapittatik meg; ha pedig valamely tartozás a' véghatárnapig vagy is **1846ki april 1jeig** le nem rovatnék, az illető részvény a' társaság könyveiből kitöröltetése mellett a' már előbb tett fizetések is a' társaság tulajdonául fognak tekintetni. Részletes fizetéseket tehetni Pozsonyban e' vállalat középponti hivatalánál, vagy Bécsben a' cs. szabadítókos éjszaki vaspálya pénztáránál. Kelt Pozsonyban, december 24kén 1845. A' pozsony-nagyszombati első magyar vasut-vállalat részéről. **Reidner J. G.** igazgató s. k. **Zechmeister G.** igazgató s. k. 3—3 **Kohlmann H.** titoknok s. k.

Hirdetés.

A' n. m. állóság magyar királyi udvari kincstár részéről közhírré tétetik: hogy a' pesti ugynevezett angol kisasszonyok nevelő intézetében egy nemtelen származású kincstári tisztviselői növendék leány helye megürült legyen. Miről az illető szülék vagy gyámtyák a' végett értesittettek: hogy eziránti folyamodásukat legfeljebb folyó évi február hónapnak utolsó napjáig bezárólag a' magyar királyi udvari kincstár iktatói hivatalába benyujtsák. Megkivátnatnak pedig ennek elnyerésére e' következők: 1) Hogy ezen nevelő intézetbe jutni kívánkozó növendék valóságos magyar királyi kincstári avagy harminczadi, sóházi, gazdasági, bányászti, vagy postai nemtelen származású tiszt leánya, 's legalább nyolcz, leg-

feljebb pedig 12 éves legyen. 2) Hogy az esedezőlevelekhez következő négy rendbeli eredeti bizonyítványok mellékellessenek, ugymint: a) a' növendék keresztlevele, b) himlőoltási, vagy arról szóló bizonyítvány, hogy a' növendék a' természetes himlőből szerencsésen kigyógyult, c) orvosi bizonyítvány a' növendék jó egészségi állapotjáról, és ép testi alkotásáról, 's d) az illető helybeli hatóságnak arról szóló hiteles bizonyítványa, hogy az említett intézetbe jutni kívánkozó növendék valóságosan nemtelen származású legyen, végre 3) Az esedezőlevélben még azt is megjegyezni szükséges, hány élő gyermekök, vagy árvájok legyen az illető szüléknek vagy gyámtyáknak, és mennyi időt töltöttek ugyanazon atyák kincstári szolgálatban. 1—3

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Gabnakereskedő urakat érdeklő külön hirdetvény.

Legszorosabb kötelességemnek tartom Fábán, Raiky és társuk, győri hajótulajdonosak kötelességeikben szoros és pontos eljárását ezennel nyilvánítani. A' f. e. junius 3kán a' fenemlített hajótársaság által 3514 1/2 p. m. buzát Mosonyba szállítván Győr és Kömle közt a' hajó egy vasmaeskan megakadt, mellynek következtiben megrepedvén csak 1131 m. mentethetett meg, a' többi 2384 1/2 mérő hasznvéltémmé tétetett. Ezen buzaz biztosítva nem lévén, a' többször érintett hajósok mintegy 20 ezer vfrtra terjedő kárnak pótlására magokat nemcsak ajánlótták, sőt nyomban készpénzben meg is térítették.

Illy rendkívüli nyájás, nyiltszi. ü és beesmertes bánásmód annál is inkább méltó az egész kereskedelmi világ előtt hirdetésre, minthogy ezen hajósok mérejét csak 13 váltó krajezarért szállították Mosonyba.

Ezen hajósok, kiknél a' szállítandó jószág minden díjlesztés nélkül olly módon biztosítva vagyon, méltó figyelmet érdemelnek, és minden kereskedő uraknak bátran ajánlatot hatnak: Győrött január 8án 1846. Holitscher Farkas k. pesti gabnakereskedő. 1—3

Hirdetvény.

A' nm. magy. kir. udvari kincstár részéről közhírré tétetik: miképen az 1846/6 iskolai évre két ugyanazon kir. kincstár kijelölése alá tartozó, és évenként nyolczvan p. forintból álló, iskolai ösztöndíj megürült, mellynek elnyerhetésére következő feltételek szabotnak:

- 1) ezen ösztöndíj csak valóságos magyar kir. udvari kincstári szolgálatban volt, vagy jelenleg levő harminczadi, sóházi gazdasági, bányászti, vagy posta-tisztek fia, vagy árvái részükre van rendelve.
- 2) ugyanezt csak olly ifjak nyerhetik el, kik a' normalis iskolából már kiléptek, 's a' mult 1845/ki iskolai évben, jó erkölcsű viseletük mellett, a' tanulványokban jeles előmenetelt tettek.
- 3) Okvetlenül szükséges, hogy az esedező ebbeli folyamodásukat, legfeljebb 1846

évi mártius hó első napjáig a' oméltóság magyar kir. udvari kincstári iktató-hivatalánál bemutatassák, 's azokhoz az illető ifjakat érdeklő eredeti iskolai bizonyítványokat mellékeljék.

4) Megkivátnatnak az is; hogy a' könyörgő-levelekben az illető szülék tulajdon szolgálatok idejét 's gyermekeik számát ez utóbbi pedig az árvákra nézve a' gyámtyák hitelesen bebizonyítsák; ezekből önként következők:

5) az, hogy ezen ösztöndíjra a' nem valóságos kir. kincstári tisztek fia, valamint azok is, kik még csak normalis iskolákba járnak, vagy nem jeles előmenetelűek, ugymint: különben azok is, kiknek folyamodványaik a' kitűzött határnapnak elmultával vagy pedig a' kívánt eredeti iskolai bizonyítványok nélkül nyujtatnak be, számot nem tarthatnak, 's tekintet reájok nem lehet. 1—3

Árverési hirdetvény.

Folyó évi január 26án hétfőn a' szokott délelőtti 's délutáni órákban kilenczről reggel kezdve a' kir. hajózási raktárban a' tabáni vonalon kívül többféle fa és vasnemű eszközök úgyszinte avult hajó és különemű ladikok, más nap pedig, azaz Január 27kén

hasonló őska szerek az Ó-Budai kis szigeten levő raktárban árverés útján készpénzfizetés mellett fognak eladatni; — a' venni szándékozók tehát a' kijelölt napokra a' feamelttett kir. raktárakhoz hivatalosak.

A' magy. kir. építési főigazgatóság által. Budán 1846 évi január 9kén. 3—3

Legfinomabb szerémi szilvaiz (lequar.)

nagy 's kisebb mennyiségben, legjutányosb áron kapható háronkorona-utczában a' Hanzély házban, miről bővebben az ottani hármesternél tudakozódhatni. 4—1

Elveszett kötelezvényi hirdetés. Mocsáry Dienes által szenvedőleg Navoy Constantina részére követelőleg 800 ezüst frul kiadott, Nógrádmegyei községe előtt betáblázott, de megszakitott és érvénytelen kötelezvény Mocsáry Dienes által elveszittetve, ezennel érvénytelennek 's megsemmisítettnek hirdettetik, ezokbul annak megvételeül mindenki okakodjék, a' megtalál ó pedig kéretik, lenne szives azon kötelezvényt Gyöngyöstre b. Podmaniezkyak lakához Mocsáry Dienesnek megkaldeni. 2—3

† Timársági gyár minden készületestül eladó.

Szabad királyi Székes-Fejérvár városában 220ik szám alatt a' tabakos utczában lévő és két csatornával határos timársági gyár, minden hozzá tartozó mesterségi szerzőmmal, egy 760 □ öles telken épített házzal, kerttel 's házi butorokkal együtt, szabad kézből eladandó. Bővebb értesítést adnak: Cziko Demeter és fiai nagykereskedők háza Pesten, a' nagy hidutczában 675. szám alatti házban; Székes-Fejérvárott pedig Flitsch János vaskereskedő. 3—3